

О. І. Амоша,
академік НАН України,

А. І. Ніколаєнко
м. Київ

НАЦІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ПОРІВНЯНЬ

Постановка проблеми. Проблеми аналізу і оцінки потенціалу і факторів розвитку національної інноваційної системи пов'язані зі складністю та різноманітністю інновацій, їх впливом на соціально-економічний розвиток країни. Адекватне відображення процесів, які відбуваються в інноваційній сфері, потребують теоретичного обґрунтування вибору системи оцінки, найбільш інформативних показників, використання сучасних методів аналізу.

У різних країнах сформовані національні особливості інноваційної системи, які виражаються у різному ступені участі держави і приватного сектора у виконанні функцій створення та впровадження новачій; різному значенні великого та малого бізнесу в інноваційному процесі; співвідношенні фундаментальних і прикладних досліджень і розробок; динаміці розвитку та галузевій структурі інноваційної діяльності. Перед НІС різних країн ставляться різні цілі. У кожному конкретному випадку стратегія розвитку НІС визначається проведеною державною політикою, нормативним правовим забезпеченням, формами прямого і непрямого державного регулювання, станом науково-технологічного і промислового потенціалу, внутрішніх товарних ринків, ринків праці, а також історичними та культурними традиціями й особливостями. В Україні національна інноваційна система знаходиться в стадії формування. Для аналізу її розвитку доцільно використати міжнародні методики, які дають змогу здійснити порівняння основних параметрів інноваційної діяльності відносно світового рівня.

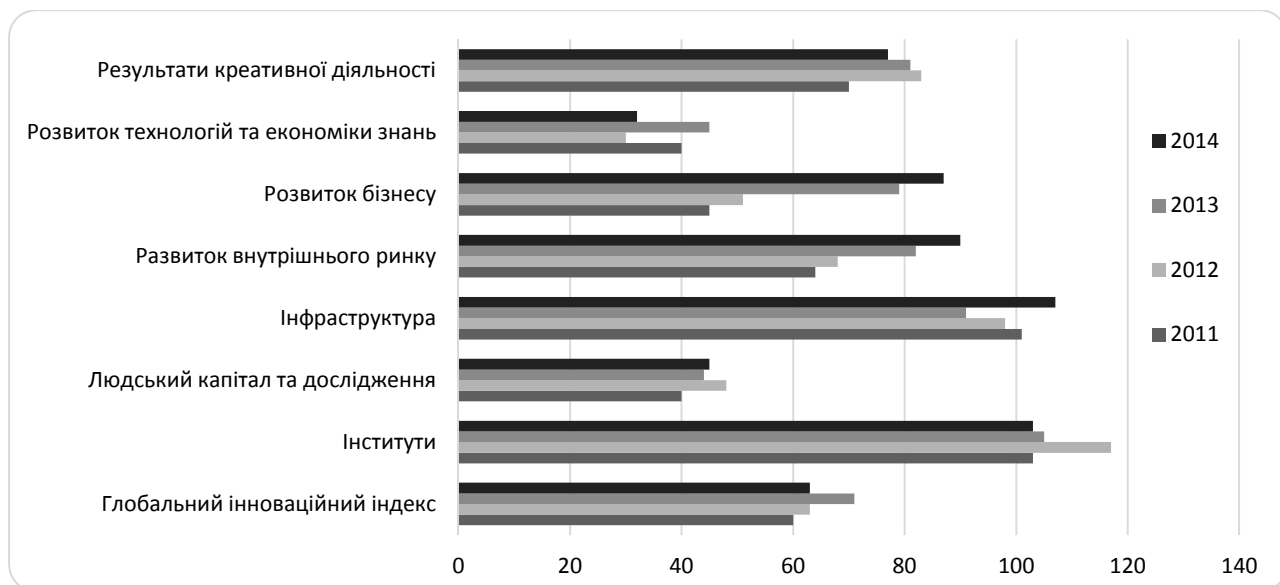
Мета дослідження. Метою статті є здійснення аналізу розвитку основних параметрів НІС України на основі використання міжнародних індексів та визначення пріоритетних шляхів її розвитку.

Виклад основного матеріалу. Система показників НІС являє собою сукупність кількісних і якісних показників, що характеризують окремі аспекти інноваційної діяльності та демонструють комплексне уявлення про розвиток інноваційної системи в цілому. Для оцінки інноваційної діяльності більшість міжнародних організацій використовують кількісні показники, так як використання якісних показників значно ускладнює проведення порівняльного аналізу різних країн (критерії оцінки цих параметрів в них часто сильно розрізняються).

На міжнародному рівні широко використовується інтегральна оцінка стану розвитку інноваційної системи. Глобальний інноваційний індекс (ГІІ) у 2014 р. охоплював 143 економіки світу і використовував 81 показник, які об'єднані в 7 розділів: Інститути (Institute), Людський капітал і дослідження (Human capital & research), Інфраструктура (Infrastructure), Розвиток внутрішнього ринку (Market sophistication), Розвиток технологій та економіки знань (Knowledge & technology outputs), Результати креативної діяльності (Creative outputs), Розвиток бізнесу (Business sophistication). Згідно Глобального інноваційного індексу 2014, Україна знаходилась на 63 місці (у 2011 р. – на 60 місці серед 125 країн, у 2012 р. на 63 місці серед 125 країн, у 2013 р. на 71 місці серед 142 країн) [1]. Як бачимо, Україна має негативну динаміку даного показника. Порівняно з 2011 р. вона втратила свої позиції у 2013 р на 11 пунктів, відбулося підвищення рангу в 2014 р., однак немає впевненості, що це переросте в сталу тенденцію.

На рис. 1 продемонстровано ранги України за ГІІ, а також за його розділами. Основні «провали» в показниках України спостерігаються за групою «Інститути» (103 місце у 2014 р.) та «Інфраструктура» (107 місце у 2014 р.). Відносно високі ранги Україна має за складовими «людський капітал та дослідження» а також «розвиток технологій та економіки знань». Однак за першою складовою її позиції погіршилися, а за другою спостерігається нестабільна динаміка [2].

До факторів, які визначають якість інноваційної діяльності, можна віднести рівень розвитку вищої освіти й стан сфери досліджень і розробок. Аналіз складових показників, які характеризують вплив науки та освіти (рис. 2), показує, що Україна має досить високі ранги (і входить до світових лідерів) за показниками продукування знань, тобто охоплення вищою освітою, кількість патентів та наукових статей, частка випускників інженерної та наукової підготовки, однак вона має низькі позиції щодо поширення знань та їх впливу на соціально-економічний розвиток. Отже знання не реалізуються в реальній економічній процесі, що стримує інноваційний розвиток України і ця негативна тенденція посилюється. Слабка затребуваність знань в реальній еко-

Рис. 1. Ранги України за Глобальним інноваційним індексом та його складовими

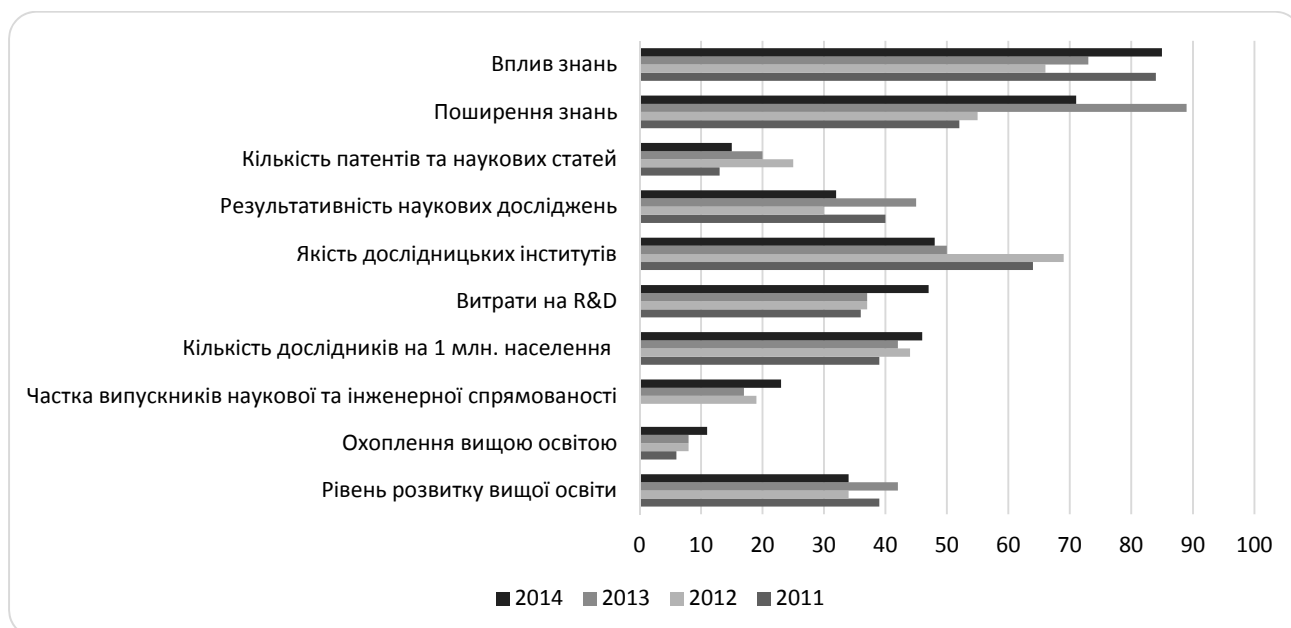
Складено авторами за:

<http://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2014.pdf>;

<http://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2013.pdf>;

<http://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/GII-2012-Report.pdf>;

http://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/GII-2011_Report.pdf.

*Показник «Частка випускників наукової та інженерної спрямованості» у 2011 р. представлено у звіті Всесвітнього економічного форуму як два показника: Частка випускників наукової спрямованості (82 місце) та частка випускників інженерної спрямованості (7 місце)

Рис. 2. Ранги України за деякими показниками Глобального інноваційного індексу

Складено авторами за:

<http://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2014.pdf>;

<http://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2013.pdf>;

<http://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/GII-2012-Report.pdf>;

http://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/GII-2011_Report.pdf.

номії обумовлює погіршення науково-освітніх параметрів: погіршилися ранги України за показниками охоплення вищою освітою, частки випускників наукової та інженерної підготовки, витрати на R&D, кількість дослідників на 1 млн населення. Позитивним є те, що значно покращилася якість дослідницьких інститутів, у 2014 р. поліпшилась також результативність наукових досліджень.

Європейське інноваційне табло (Innovation Union Scoreboard – IUS) відображає основні індикатори оцінки ефективності функціонування НІС країн ЄС. На основі комплексу показників інновацій, що входять до цього рейтингу, розраховується зведений індекс інновацій (SII-Summary Innovation Index) для кожної європейської країни [2]. На відміну від Глобального інноваційного індексу, SII формується суто на кількісних оцінках, заснованих на даних Євростату та інших міжнародних баз даних (наприклад, Scopus). Країни, які не є членами ЄС у Інноваційному табло не представлені. Європейське інноваційне табло демонструє тенденції інноваційного розвитку всіх країн ЄС, а також Норвегії, Сербії, Швейцарії, Туреччини, Ісландії, Хорватії та Македонії. Крім цього, IUS здійснює зіставлення між ЄС-27 та основними глобальними конкурентами Європи – Австралією, Бразилією, Канадою, Китаєм, Індією, Японією, Росією, Південною Африкою, Південною Кореєю та США. Інноваційне табло є інструментарієм для інформування політиків та обговорення проблем розвитку на національному рівні і рівні ЄС, дозволяє відстежувати прогрес в інноваційній діяльності як серед країн ЄС та і у глобальному світі. За результатами розрахунків індексу у 2014 р. країни-члени діляться на такі чотири групи:

Перша група *інноваційних лідерів (innovation leaders)* включає країни-члени, в яких показник інноваційної діяльності більш ніж на 20% вище середнього по ЄС (Данія, Фінляндія, Німеччина і Швеція);

Друга група – *країни-послідовники (innovation followers)*, включає в себе держави з продуктивністю, близькою до показника, який менше, ніж на 20%, але більше ніж 90% від середнього по ЄС (Австрія, Бельгія, Кіпр, Естонія, Франція, Ірландія, Люксембург, Нідерланди, Словенія і Великобританія).

Третя група – *помірковані новатори (moderate innovators)*, включає країни, інноваційна діяльність яких між 50% і 90% середнього по ЄС (Хорватія, Чеська Республіка, Угорщина, Греція, Італія, Литва, Мальта, Польща, Португалія, Словаччина та Іспанія);

Четверта група – *скромні новатори (catching-up countries)*, включає країни ЄС, які показують рівень інноваційної діяльності значно нижчий, ніж у сере-

дньому по ЄС, тобто менше, ніж на 50% від середнього по ЄС. Ця група включає такі країни, як Болгарія, Латвія, Румунія.

Структура Інноваційного Табло ЄС дозволяє в логічній послідовності по ланцюжку «забезпечення (Enablers) – діяльність (Firm activities) – результати (Output)» розглянути:

здатність кадрового потенціалу до сприйняття інновацій, рівень освіти кадрів, рівень фінансування інноваційних проектів, ступінь державної підтримки досліджень та інноваційної діяльності;

витрати на дослідження, розробки та інновації, зусилля фірм у сфері інноваційного співробітництва;

інноваційну активність організацій та економічні ефекти від інноваційної діяльності.

Відомий досвід оцінки інноваційної діяльності за методикою IUS у країнах, які не є членами ЄС. Так, статистичний збірник «Наука и инновационная деятельность в Республике Беларусь» містить розділ «Отдельные показатели Инновационного Табло Европейского Союза (IUS–2011)» [3]. Статистика Білорусі надає зіставлення інноваційної діяльності з країнами Європи за шістнадцятьма показниками.

Головною методологічною проблемою з адаптації світового досвіду виміру інновацій є те, що він не в повному обсязі враховує наявність значних якісних відмінностей в рівні інноваційного розвитку, який було досягнуто в Україні і у провідних країнах світу [3-6].

Уявляється, що при трансплантації цього досвіду на український ґрунт слід враховувати, що в країнах Європи, особливо старих членах ЄС, основні етапи формування та розвитку інноваційної системи було пройдено ще в другій половині минулого століття. В теперішній час досягнуто сталого розширення сфери спільної дії держави, науки и виробництва в управлінні соціально-економічним розвитком. В Україні формування інноваційної системи є процесом, який не тільки нещодавно розпочався, але й носить несистемний характер, про що свідчить деградація наукової та виробничої сфер. Це передбачає істотну різницю не тільки в пріоритетах державної інноваційної політики, але й в ідеології побудови індексів інновацій, які мають бути орієнтованими на вирішення сучасних проблем інноваційного розвитку, властивим саме нашій країні, обґрунтування його пріоритетів.

При розробці методичних підходів до оцінки НІС, крім розглянутих вище методик, які призначені безпосередньо для виміру інновацій, заслуговує на увагу методологія розрахунків Індексу глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) Всесвітнього економічного форуму, яку було запропоновано у 2005 р. одним з провідних спеціалістів з економічного зростання Х. Сала-і-

Мартіном. Вона привертає увагу, перш за все, широким розглядом проблеми, системним підходом до відбору факторів, які впливають на інновації, та ступеня їх взаємодії. ІГК розраховується на основі більш ніж 100 показників, які поєднано у 12 груп: «Інститути», «Інфраструктура», «Макроекономічне середовище», «Охорона здоров'я та початкова освіта», «Вища освіта і професійна підготовка», «Ефективність ринку праці», «Рівень розвитку фінансового ринку», «Технологічна готовність», «Розмір ринку», «Рівень розвитку бізнесу», «Інновації».

У рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності 2014-2015 рр. Україна посіла 76 місце серед 144 країн світу, продовжуючи демонструвати свої основні конкурентні переваги – освіту (40 місце) та ємність ринку (38 місце) [4].

На рис. 3 відображено ранги України за показниками під індексу «Інновації», за яким наша країна посіла 82 місце проти 93 у 2013-2014 рр. та 74 у 2011-2012 рр. Зокрема, покращення зазнали порівняно, з попереднім періодом, показники: витрати компаній на R&D, співробітництво інститутів і бізнесу в R&D, якість науково-дослідних інститутів Деякі з таких важливих для оцінки інноваційного клімату факторів, як освіта, рівень захисту інтелектуальної власності, технологічна сприйнятливість підприємств, спроможність країни приваблювати та

утримувати таланти знаходяться на межах групи «Інновації». У табл. 1 наведено вибірку показників, які використовуються для розрахунку ІГК, яка дозволяє скласти достатньо об'єктивне уявлення про стан та проблеми України як учасника світового інноваційного процесу. Слід відмітити, що більшість наданих оцінок, як це завжди буває у масштабних міжнародних співставленнях, отримано експертним шляхом. Значення індексів за показниками, які оцінюються виключно на основі статистичних даних, наводяться у натуральних величинах, а за іншими – включаючи інтегральні індекси, – у балах. Бальні оцінки змінюються у діапазоні від 1 до 7. Значення індексу, яке дорівнює 7 балам, відповідає деякому ідеальному позитивному, а 1 балу – ідеально негативному стану системи за даним показником з точки зору загальних уявлень про рушійні сили сучасного економічного зростання. Так, за показником «природа конкурентної переваги» 7 балів відповідає ситуації, коли основною конкурентною перевагою країни є наявність унікальних продуктів та процесів, а 1 бал – низькі ціни та природні ресурси. За показниками «спроможність країни приваблювати таланти» та «спроможність країни утримувати таланти» 7 балів означає, що у таланливих людей є багато можливостей всередині країни, а 1 бал – що країна не спроможна їх приваблювати та утримувати.

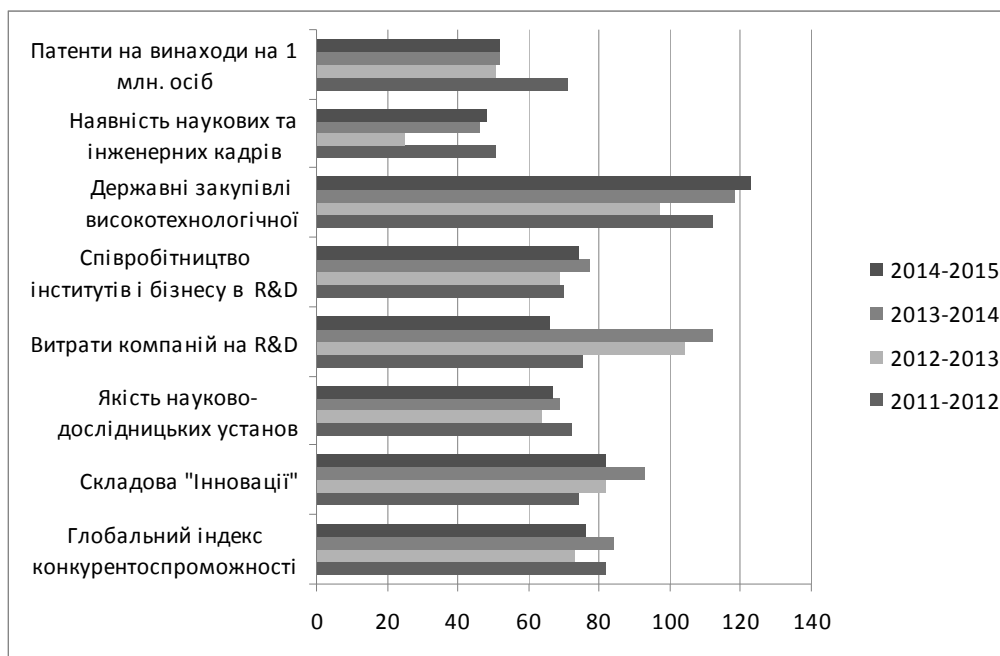

Рис. 3. Рейтинг України за ГІК та його показниками за підсумками

Складено авторами за:

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf;

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf;

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf;

[http://www3.weforum.org/docs/GCR2014-15/UKR.pdf.](http://www3.weforum.org/docs/GCR2014-15/UKR.pdf)

З табл. 1 видно, що в у теперішній час Україна знаходиться в аутсайдерах світового інноваційного процесу. При тому, що за забезпеченістю вченими та інженерами наша країна знаходиться на 48 місці, за патентами на винаходи на 1 млн населення – на 52 місці, а якістю науково-дослідних установ – на 67 місці, однак за більшістю показників, які характери-

зують спроможність виробничого комплексу до реалізації цілей інноваційного розвитку країни, Україна знадиться нижче сотого місця. Це ще раз підтверджує висновок про те, що знання та наукові розробки не трансформуються в реальні інновації в промисловості та інших сферах економічної діяльності.

Таблиця 1

Готовність України до реалізації цілей інноваційного розвитку в оцінках Всесвітнього економічного форуму у 2014-2015 рр.

Показник	Країна, яка займає перше місце у рейтингу		Україна	
	Назва країни	Значення індексу	Ранг	Значення індексу
Індекс глобальної конкурентоспроможності	Швейцарія	5,7	76	4,1
Стан наукового потенціалу				
Доступність якісних послуг з проведення досліджень та вищої освіти	Швейцарія	6,5	84	3,9
Якість науково-дослідницьких установ	Швейцарія	6,4	67	3,1
Витрати компаній на R&D	Швейцарія	5,9	66	3,1
Забезпеченість вченими та інженерами	Фінляндія	6,2	48	4,3
Співробітництво інститутів і бізнесу у R&D	Фінляндія	6,0	74	3,5
Патенти на винаходи на 1 млн осіб	Швейцарія	315	52	3,2
Спроможність країни утримувати таланти	Швейцарія	5,8	132	2,3
Спроможність країни приваблювати таланти	Швейцарія	6,1	130	2,3
Готовність економіки країни до активізації інноваційної діяльності				
Природа конкурентної переваги	Японія	6,4	107	3,0
Захист інтелектуальної власності	Фінляндія	6,2	129	2,7
Спроможність компаній до створення інновацій	Швейцарія	5,9	82	3,6
Активність фірм з освоєння нових технологій	Ісландія	6,2	100	4,2
Наявність новітніх технологій	Фінляндія	6,6	113	4,1
Технологічний рівень виробничих процесів	Швейцарія	6,4	95	3,5
Державні закупівлі високотехнологічної продукції	Катар	5,8	123	2,9
Доступність венчурного капіталу	Катар	4,8	97	2,3

Складено авторами за: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2014-15/UKR.pdf>.

Наявність сильного розриву в рангах за основними показниками стану наукового потенціалу та готовності економіки в активізації інноваційної діяльності ще раз свідчить про хронічне недовикористання Україною можливостей інноваційного зростання за рахунок власних ресурсів, а також про збереження реальних загроз руйнування науково-технічного потенціалу країни внаслідок його довгострокової незатребуваності та відсутності розширення комерційного сектору досліджень, а значить – і подальшого послаблення позицій країни на ринках продукції переробних виробництв.

У табл. 2 наведено основні показники інноваційної діяльності в Україні у 2000, 2005, 2010 та 2013 рр. Данні таблиці свідчать про те, що погіршилося ресурсне забезпечення інноваційної діяльності. Чисельність науковців знизилась на період 2000-2013 рр. на 35,5%. Обсяг витрат на інноваційну діяльність у зазначеному періоді мав тенденцію до зниження, за виключенням 2005 р. Табл. 3. демонструє, що фінансування інноваційної діяльності в

Україні є майже самим низьким (за виключенням Румунії та Латвії) серед країн Європи.

Інноваційна активність підприємств є достатньо низькою і до того ж знижувалася у 2005 та 2010 рр., тому достатньо складно визначити загальні тенденції. Характеризуючи розвиток сфери попиту на інноваційну продукцію, зазначимо, що питома вага підприємств, що впроваджували інновації залишилася продовж 2000-2013 рр. майже незмінною. А от обсяг виконаних інноваційних робіт знижувався (1,16% у 2000 р. та 0,81 у 2013 р.). Вітчизняні виробники більш спираються на імпортне обладнання, про що свідчить структура інноваційних витрат підприємств: найбільшу питому вагу у цьому показнику займає придбання машин, обладнання та програмного забезпечення. Хоча ця стаття витрат дещо зменшилась у 2013 р. порівняно із 2000 р. (на 3 в. п.) вона все рівно залишається дуже високою порівняно з витратами на дослідження і розробки (17,1% у 2013 р.).

Таблиця 2

Ключові показники інноваційної діяльності в Україні

Показники	2000	2005	2010	2013
Чисельність науковців, осіб	120773	105512	89564	77853
Витрати на інноваційну діяльність, % до ВВП	1,03	1,30	0,72	0,77
Питома вага інноваційно-активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств, %	18,0	11,9	13,8	16,8
Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	14,8	8,2	11,5	13,6
Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт, у % до ВВП	1,16	1,09	0,90	0,81
Структура інноваційних витрат підприємств, %:				
дослідження і розробки	15,1	10,5	12,4	17,1
придбання інших нових знань	4,1	4,2	1,8	0,9
придбання машин обладнання та програмного забезпечення	61,0	54,8	62,8	58,0

Складено авторами за: Статистичний збірник "Наукова та інноваційна діяльність у 2011 р." – С. 175; Статистичний збірник "Наукова та інноваційна діяльність у 2013 р." – С. 165; "Наука та інноваційна діяльність (1990-2013 рр.)". – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Таблиця 3

Питома вага витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт у ВВП (за даними Євростату) у відсотках

	2000	2005	2010	2012
ЄС 27	...	1,82	2,01	2,08
Болгарія	0,52	0,46	0,60	0,64
Естонія	0,91	0,93	1,62	2,18
Іспанія	0,61	1,12	1,40	1,30
Латвія	0,44	0,56	0,60	0,66
Литва	0,59	0,75	0,79	0,90
Німеччина	2,45	2,51	2,80	2,98
Польща	0,64	0,57	0,74	0,90
Росія		1,07	1,13	1,12
Румунія	0,37	0,41	0,46	0,49
Словаччина	0,65	0,51	0,63	0,82
Угорщина	0,78	0,94	1,17	1,30
Чеська Республіка	1,51	1,22	1,40	1,88
Україна	0,96	1,03	0,83	0,75

Складено авторами за: Статистичний збірник "Наукова та інноваційна діяльність у 2007 р." – С. 188; Статистичний збірник "Наукова та інноваційна діяльність у 2013 р." – С. 157.

Таблиця 4

Коефіцієнт покриття імпорту експортом основних товарних груп продукції високо- та середньо технологічного рівня обробки

Товарна група	2001	2005	2010	2013
XVI. Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	0,72	0,45	0,69	0,56
84 реактори ядерні, котли, машини	0,75	0,47	0,69	0,56
85 електричні машини	0,65	0,40	0,70	0,56
XVII. Засоби наземного транспорту, летальні апарати, плавучі засоби	0,74	0,51	0,89	0,57
86 залізничні локомотиви	2,22	6,62	8,66	7,24
87 засоби наземного транспорту, крім залізничного	0,27	0,12	0,16	0,07
88 літальні апарати	3,81	4,00	3,86	4,46
89 судна	16,87	12,04	5,50	4,08
XVIII Прилади та апарати оптичні, фотографічні	0,30	0,28	0,28	0,27
90 прилади та апарати оптичні, фотографічні	0,30	0,29	0,28	0,28
91 годинники	0,01	0,03	н.д.	0,11
92 музичні інструменти	0,21	0,10	н.д.	0,08

Складено авторами за: Статистичний збірник «Зовнішня торгівля товарами та послугами в Україні у 2013 році» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Аналізуючи надані в табл. 4 розрахункові значення коефіцієнту покриття імпорту експорту можна зазначити, що з поміж товарних груп наукомісного експорту вітчизняної продукції машинобудування існують групи 86,88 та 89, котрі на відміну від решти зберігають коефіцієнт покриття вищим за 1. Більш того, у продовж 2001-2013 рр. позитивна динаміка цього показника має місце у випадку експорту залізничних та трамвайних локомотивів, шляхового обладнання (зростання у), зростання коефіцієнту покриття імпорту експортом аеронавігаційних та космічних апаратів становило майже 1,2 рази.

Разом з цим, цікавим є той факт, що негативний підсумок товарної групи XVII, в якій три з чотирьох найменувань товарів дають позитивний розмір коефіцієнту покриття, забезпечує ситуація щодо сальдо торгівлі наземними транспортними засобами – група 87. Підсумки зовнішньої торгівлі у цій товарній групі вже не є результатомутворюючими в частині імпорту, проте залишаються такими в частині експорту. Це дозволяє зробити висновок про те, що відкладання ефективного вирішення питання налагодження виробництва відповідної продукції всередині країни продовжуватиме негативно впливати не лише на розмір зовнішнього торговельного сальдо, але й опосередковано сприятиме відтворенню негативних трендів створення та розповсюдження наукомістких технологій на внутрішньому ринку [7, с. 45].

Висновки. Проведений порівняльний аналіз стану параметрів інноваційної системи України відносно світового рівня свідчить, що Україна має високий освітній та науковий потенціал, здатний продукувати різноманітні новачі у вигляді ідей, наукових розробок, патентів, однак при цьому вона має слабкий механізм впровадження їх у сферу економічної діяльності. Тому у формуванні та розвитку інноваційної системи України на сучасному етапі необхідно пріоритетну увагу приділити інституціональному забезпеченню інноваційної діяльності, формуванню мотиваційного механізму до переходу реального сектора економіки на інноваційний шлях розвитку.

Література

1. **The Global Innovation Index 2014 The Human Factor in Innovation** // <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page=gii-full-report-2014>.
2. **EU Innovation Union Scoreboard Commission. 2014** // http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014_en.pdf.
3. **Статистический сборник Наука и инновационная деятельность в Республике Беларусь** // Официальный сайт Национального статистического комитета Республики Беларусь. – Режим доступа: http://belstat.gov.by/ofitsi_alnaya-statistika/otrasli-statistiki/nauka-i-innovatsii/ofitsialnye-pub_likatsii_3/index_171/.
4. **Україна** зайняла 76 місце зі 144 в Індексі глобальної конкурентоспроможності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.racurs.ua/news/34254-ukrayina-zaunu-ala-76-misce-zi-144-v-indeksi-globalnoyi-konkurento>

спроможності. 5. **Наукова та інноваційна діяльність у 2013 р.** Статистичний збірник. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 6. **Статистичний збірник «Зовнішня торгівля товарами та послугами в Україні у 2013 році»** [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 7. **Високотехнологічна сфера промисловості України: ресурсні можливості розвитку: монографія** / [Одоток І.В., Саліхова О.Б., Мусіна Л.А. та ін.]; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – К., 2013. – 392 с.

Амоша О. І., Ніколаєнко А. І. Національна інноваційна система України в контексті міжнародних порівнянь

В статті на основі використання міжнародних індексів (глобального інноваційного індексу, європейського інноваційного табло, індексу глобальної конкурентоспроможності) здійснено порівняльний аналіз інноваційного розвитку України та інших країн світу. Визначено, що високий освітній та науковий потенціал не трансформується в інноваційний розвиток, оскільки не створено ефективного механізму впровадження інновацій у сферу економічної діяльності.

Ключові слова: інноваційна система; розвиток; конкуренція; освіта; наука.

Амоша А. И., Николаенко А. И. Национальная инновационная система Украины в контексте международных сравнений

В статье на основе международных индексов (глобальный инновационный индекс, европейское инновационное табло, Глобальный индекс конкурентоспособности) осуществлен сравнительный анализ инновационного развития Украины и других стран мира. Определено, что высокий научно-образовательный потенциал не преобразуется в инновационное развитие, потому что не создан эффективный механизм внедрения инноваций в сферу экономической деятельности.

Ключевые слова: инновационная система; развитие; конкуренция; образование; наука.

Amosha A. I., Nikolaenko A. I. National Innovative System of Ukraine in Context of International Comparisons

Based on the using of international indexes (The Global Innovation Index, Innovation Union Scoreboard, The Global Competitiveness Index) in the article was made comparative analyzes of the innovation development of Ukraine and other countries. It was defined that high education and scientific capacity don't transformation in innovation development, because was not created effective arrangement of implementation innovations into economic activity.

Keywords: innovative system; development; competition; education; science.

Стаття надійшла до редакції 14.01.2015
Прийнято до друку 09.04.2015